

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

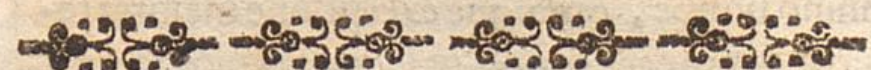
Apologia Pro Conscientiis infirmis, Sev Responsio Benigna Pro securitate dictaminis practici super certa probabilitate fundati

**Fibus, Bartholomaeus
Schweitzer, Johannes**

Coloniae, 1682

Caput V. Exponitur, quàm parum in praxi memor fuerit Adversarius
doctrinae suae probabilioristicae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39304

RESPONSIONIS
 APOLOGETICÆ
 CAPUT V.

Exponitur, quàm parum in praxi
 memor fuerit Adversarius do-
 ctrinæ suæ probabilioristicæ.

§. PRIMUS.

*Impacta calumnia de eminentibus
 Jansenistis in examen vocatur.*

I. Um hæc gravissima controversia
 probabilistica, ordine studiorum
 sic exigente, tractaretur à me in
 scholâ publicâ Theologicâ, & sci-
 rem authenticam nullam auctoritatem opinioni-
 bus advenire posse, nisi ex iudicio excellentium à
 prudentiâ, doctrinâ, probitate Doctorum: volui
 ostensum auditoribus meis (quod satis hæctenus
 puto probatum) paucos admodum; si tamen
 etiâ paucos; Probabilioristicæ Patronos, virosque
 I § minime

mnino bonos, omnique exceptione majores reperiri. Cùm ecce *veritas*, ut in proverbio est, mox *odium peperit*: odium in oculo canonico Eximii Magistri cæcitatem, cæcitas infamiam, eamque non simplicem, sed libellis in publicum vulgatis intra & extra urbem hanc circum latè contra me sparsam. Allegabo formalia Paternitatis Vestræ *ex libello dissert. tripl. in dissert. 3. pag. 61. & sequentibus*. (hac enim infamiâ ad pudorem meum pro famâ Paternitatis Vestræ notantur non pauca pagellæ) ita ergo habent.

Idem disputator (me intelligit, cui varia indit nomina, ut appareat quod in proverbio inter Germanos dicitur: *Liebe Kinder haben viele Mähe men*) *in disput. de conscientia probabili* asseruit, precipuos Patronos hujus sententia (probabilioristica) esse *Jansenistas*: & quibusdam viris Ecclesiasticis & Religiosis nostræ sententia propugnatoribus, diversarum Universitatum, Doctorum, & aliorum Eruditissimorum virorum judicio, doctrinâ & pietate eminentibus, conatus fuit inurere notam eminentia inter *Jansenistas*. Adducemus, inquit, argumenta sententia negativæ (quæ scilicet negat licere sequi opiniones minùs probabiles in concursu &c.) Primum desumitur ab auctoritate eorum, de quibus constat, quòd illam sententiam docuerint, & libris editis defenderint &c. Precipui Patroni sententia negativæ sunt *Jansenista*, quos inter eminet *Sinnichius Doctor Lovaniensis*, item *Ludovicus Montaltius*, *Prosper Fagnanus*,
Merenda

Merenda, Vincentius Baronus, fictus Philalethes Carmelita Discalceatus, Mercorus, Gonet, Stephanus Gradus & alii pauci, inter quos recentis Dissertationis Theologicae de radice Author. Has propositiones tanquam practice probabiles Disputator formavit, & audacter publice asseruit sine ulla probatione addita.

2. Post hæc incipit Paternitas Vestra encomiasten agere talium virorum, ut supra meminimus: meque graviter reprehendit, quòd *notam Jansenismi*, illis inusserim. Post encomia *Gonetti*: ecce, inquit Paternitas Vestra *quàm discrepantia sint aliorum de hoc præclaro Patre iudicia à iudicio Opponentis, qui eum inter eminentes Jansenistas, id est, adherentes propositionibus à sede Apostolicâ damnatis, aut eas in dubium revocantes numerat.*

Post encomia *Julii Mercori*, talia subjungit Paternitas Vestra: *hic vir à doctissimo Societatis Professore tantopere laudatus, iudicio Opponentis eminet inter Jansenistas.* Similia post aliorum encomia recantantur. Post laudes *Merendæ Jurisconsulti* subnectit: *iudicio virorum prudentium consultius fuisset charitati & iustitiæ, si viros illos præclaros, quorum humilis posset esse discipulus (opponens) taliter non specificasset, & alia plura omisisset. Circumspectio defuit. Sequitur: Si Montaltius fuerit Jansenista, saltem in hoc non fuit, si docuerit non esse licitum in concursu opinionum sequi minus probabilem, quia hæc est doctrina Augustiniano*

stiniano-Thomistica (cur non additur Thomistico-Bernardina? pluribus placere potuisset) Postea proceditur ad *Fagnanum*, de quo ita Paternitas Vestra: *Illustrissimus vir Prosper Fagnanus tot laudibus celebratus à plurimis gravissimis viris, iudicio Opponentis non solum est eminentis Jansenista: sed calamus etiam ejus prurivit ad maledicta, & aures non patuerunt bonis Magistris. Hac asseruit (Opponens) & non probavit, non satis memor sui dicti illius: qui bonae famae possessionem cupit retinere, debet à carpendâ bonorum virorum vitâ abstinere. judicet prudens Lector, an de hujusmodi assertis gloriari, sit in domino gloriari? sic oportet &c.* (ista sunt formalia Paternitatis Vestrae cum &c.) De Sinnichio ita scribit eadem Paternitas Vestra: *An hic vir post summorum Pontificum bullas docuerit propositiones damnatas, mihi non constat. Dixi propositiones damnatas: quia si illos vocet Jansenistas, qui doctrinâ tradunt quamcunque etiam à Jansenio traditam & non prohibitam, posset etiam ipse vocari Jansenista, imò Lutheranus & Calvinista. Unde hujusmodi impertinentibus assertis non terrentur viri cordati à defensione antiqua doctrina &c.*

Piget me plura excerpere è libello. Si otium est Lectori, poterit ipse inspicere à pag. 61. citata usque ad 73. ubi incipiunt Cantica Canticorum prioris libelli super radice de verbo ad verbum, nisi quòd notis musicis interpungantur, quibus Opponentis aures insigniter vapulent.

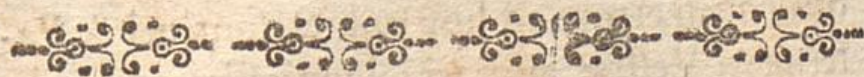
3. Et super his & pluribus temerariis & falsis assertis

assertis à Paternitate Vestra ædificant Approbatores quidam *triplicis dissert.* dum innocentem talibus censuris afficiunt. Quibus tamen, quia ex quali quali errore ad hoc inducti sunt, uti & Paternitati Vestræ authori talium assertorum, libenter condono: atque ut deinceps se probabilioristicis principiis meliùs conformet, gratiam Christi opto, pro gratia, quam OppONENTI, id est, mihi, defuisse in pluribus condolenter asserit Paternitas Vestra. Item gratias addo pro eo, quòd me tam benignè corripiat, atque ad meliorem aliorum de Societate nostrâ Doctorum circumspeditionem remittat.

4. Ad totum argumentum impactæ calumniæ tam copiosè & invidiosè deductum, verbo respondeo, negando quòd talia dictârim ego in scriptis Theologicis, qualia allegantur. Provoco ad testimonia discipulorum, inter quos facilè triginta Religiosi diversorum Ordinum, & sæculares quamplurimi.

5. Neque est, quòd quispiam suspicetur aut studeat aliis suspicionem injicere, ne fortè corrumperim ego vel alius, discipulorum totac taliū animos ad conspirandum cum certissimo periculo gravioris infamiæ, in exhibendis dictatorum meorum falsatis exemplaribus (qualia tamen argumenta ab æmulis exquiruntur ad excusandas excusationes, ut minùs confusi appareant: utique conformiter principiis suis probabilioristicis)

risticis) Ecce pro fide & certitudine omnibus faciendâ, veritatem per authentica Notarii publici & juratorum testium instrumenta comprobabo.

§. SECVNDVS.

Diluitur calumnia per instrumentum Authenticum.

1. *N* nomine Domini Amen. Anno à Nativitate ejusdem Domini nostri JESU Christi millesimo, sexcentesimo, octuagesimo secundo, indictione quinta, Pontificatus Sanctissimi Domini nostri INNOCENTII Divinâ providentiâ Papæ undecimi anno sexto, die verò Mensis Aprilis decimâ quintâ, in mei, Notarii publici, testiumque infrascriptorum presentia personaliter constitutus comparuit Admodum Reverendus & Eximius P. Bartholomæus Fibus, Soc. Jesu, qui Opponens dicitur in libello Dissertationis triplæ, habens & tenens in manibus suis quandam papyream schedulam, injuriosa quadam ipsi in libello dissertationis triplicis recenter edito, ut ipse Opponens querulosè exposuit, in honoris ipsius sic exponentis denigrationem illata continentem; quam idem Opponens de verbo ad verbum legit, & injuriam in dicta schedula expressam ad animum revocavit, meque Notarium & testes requisivit, & alia fecit, prout in dicta schedula continetur.

2^{ur}. Cujus schedula tenor sequitur & est talis, &c.

2. Domine Notarie, coram vobis & testibus ego infrascriptus compareo, querulosè exponendo, qualiter libellus quidam, Assertio Triplex Theologica intitulatus, Colonia Agrippina, hoc currente Anno M. DC. LXXXII. in lucem editus sit, in quo non tantùm ab ejusdem authore injuriosè provocatus, sed & à certis dicti libelli Approbatoribus illicito ac mordace stylo perstrictus, non leve honoris ac famæ detrimentum tulerim: idque sub quæsito quodam colore, quasi in prælectionibus Theologicis ad calamum per me dictatis ausus fuissèm Prosperum Fagnanum, Merendam, Baronum, Pseudophilalethen, Mercorum, Gonetum, Gradium Jansenismi notâ publicè perstringere, prout me perstrinxisse ex ipsismet prælectionibus seu dictatis meis constare præmentionate Dissertationis triplicis Author ignaris persuadere nititur sub sequenti verborum tenore, quæ pro meis sinistrè allegat.

3. Præcipui Patroni sententiæ negativa sunt Jansenistæ. Quos inter eminet Sinnichius Doctor Lovaniensis, item Ludovicus Montaltius, Proffer Fagnanus, Merenda, Baronus, Mercorus, &c. cum tamen dictatorum meorum formalia longè aliter se habeant, videlicet ut sequitur: Præcipui Patroni sententiæ negativa sunt Jansenistæ, quos inter eminet à Saule Ex-Rege & calumniis in Societatem notissimus Sinnichius Doctor Lovaniensis. Istis adjunxit se mendacissimus calumniarum in eundem Ordinem fabricator Ludovicus Montaltius, & si-

Et similis farina socius Wendrockius (notentur quæ post sequuntur) Pro negativa item sententia stad fortiter Prosper Fagnanus nobilis Canonista Romanus, Et ceteri post hunc supra citati. Proinde apparet præsuppositum esse omnino falsum Et calumniosum.

4. Quandoquidem ergo ex supradictis evidenter patet, quàm iniquè læsus sim: meritò hujusmodi atroces meo honori ac fame factas Et longè latèque typis divulgatas contumelias ad animum revocavi, ac vigore præsentis schedulæ iterum iterumque, præsertim quòd publicam doctorem tangant, in animum revoco, justam de iisdem vindicationem Et actionem suo tempore Et loco faciendam mihi reservans. Et ut de dictatorum meorum veritate eò luculentius cuilibet constare possit: Vos D. Notarium Et testes hisce requiro, ut Aulam publicam adeatis, Auditorum scripta inspiciatis, cum veris paulò ante à me assertis formalibus conferatis, collationetis, Et an consona reperiatis, vestro testimonio palàm faciatis, de superque instrumentum si ve instrumenta erigatis, ac in forma juris pro condigno communicetis.

Dominationis Vestræ

Officiosissimus in Christo servus

B. F. S. J. m. pp.

s. Unde

§. Unde ego Notarius cum infrascriptis Testibus ad requisitionem bene memorati Opponentis intra horam secundam & tertiam pomeridianam me contuli ad Aulam Theologicam, in qua ipse multis Auditoribus stipatus docebat. Ac imprimis produxi & prælegi præmentionatum librum sub nomine Dissertationis triplicis Theologicae, hoc currente anno M. DC. LXXXII. hic Colonia typis divulgatum in clausula concernente fol. 61. qui habet sequentia formalia: Præcipui Patroni sententia negativa sunt Jansenista, quos inter emittet Sinnichius Doctor Lovaniensis, item Ludovicus Montaltius, Prosper Fagnanus, Merenda, Baronius, fictus Philalethes, Mercorus, Gonet & alii. Ac deinde legi ex scriptis memorati Opponentis eandem clausulam, cujus formalia hæc erant: Præcipui Patroni sententia negativa sunt Jansenista &c. prout supra. Pro negativa item sententia stat fortiter Prosper Fagnanus &c. Insuper altâ & intelligibili voce petivi à Dominis auditoribus Theologicis qui ductum Tractatum sub memorato Professore exceperant, quatenus surgerent, mihi que scripta sua ad inspiciendum & examinandum traderent: & surrexerunt ex his, qui scripta illa ad publicam scholam contulerant, numero circiter triginta duo, & edixerunt quod ipsorum scripta essent consona cum scriptis Eximii Opponentis, offerentes cum hoc eadem mihi Notario & testibus ad inspiciendum & collationandum. & non pauca ego Notarius una cum testibus inspexi, cum scriptis memorati Opponentis con-

tuli, collationavi, & reperi eadem cum iisdem omnino consona. Super quibus actum Anno, indictione, mense, die & loco quibus supra, presentibus, praeter plurimos auditores extraneos, Reverendis Dominis Joanne Steigeren, Canonico Lausenbacensi; & Ottone Guntersdorff, Vicario Ecclesiae Parochialis Dynastia Weisoveiler Patria Juliacensis, Testibus fide dignis, ad praemissa specialiter assumptis vocatis & rogatis.

Et quia ego Jacobus Meul SS. Apostolica & Cesareâ auctoritatibus publicus & approbatus Notarius, ad praemissum actum unâ cum testibus requisitus fui, eundemque perfeci, & omnia modo praexpresso reperi & vidi, idcirco praesens documentum de super confeci, publicavi, scripsi, subscripsi, solitoque Notariatus mei signo munivi in fidem requisitus.

Jacobus Meul Notarius qui supra m pp.

§. TERTIVS.

*Lex charitatis & justitiæ ab Adver-
sario probabiliorista graviter
lesa ostenditur.*

1. cce formalia, quæ ad calamum di-
ctavi. Quid videtur? Egone ex his
legitimè sum convictus, quòd *Pro-
spero Fagnano* & sociis, *Jansenismè*
calumniam impegerim? & istud quidem in sensu
tam odioso, quem exponit Paternitas Vestra? Ita
scilicet: & non tantum convictus, sed etiam
damnatus, immò & ad infamem catastam coràm
tota universitate & urbe actus sum, & vario epi-
thetorum stigmatè notatus, velut manifestus
calumniator, velut ignorans, procax, petulans,
&c. idque uno eodemque & accusatore, & teste,
& judice Probabilioristâ, qui propositiones suas
tanquam practicè probabiliores formavit, &
audacter publicè asseruit, & editis libellis vulga-
vit sinè ulla probatione, ut insisteret sacris doctri-
næ suæ principiis, Quibus etiam conformiter in-
juriosas quorundam approbationes, & imprimis
caninam Fratris Leonardi curavit imprimi, non
requisito Censore ordinario: & impressas spar-
gere non cessat, post compertam licet allegato-
rum contra me falsitatem, lucri potiùs dispen-
djum.

dium pro impressore reveritus, quàm famæ publici Professoris è Societate JESU. Ut superi vos ament, qui sic probabiliores ubique & tutiores sententias ex obligatione tenendas alios docetis.

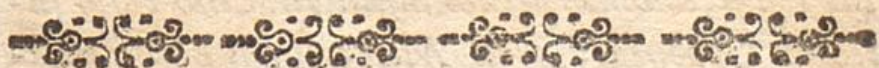
2. An non jure optimo hìc mihi liceat retorque in ream Paternitatem Vestram, quæ in me immerentem nullo jure detorsit: *Ubi iustitia? ubi charitas? ubi circumscriptio?* Verùm parco, & ab his plus exaggerandis abstinco. Hoc solum quæro, quod ad controversiam probabilisticam pertinet: an non probabilius & tutius fuerit non damnare nisi auditum: & vel fallum, vel convictum duobus minimùm testibus omni exceptione majoribus, juratis &c.

3. Sed inquiet Paternitas Vestra non dubitavi: certum habui: exceptori dictatorum credidi. Ita certè. Multa habent velut certa & jactant probabilioristæ: & inter hos Paternitas Vestra, in quibus falluntur. Leviter credidit, & turpiter erravit, dum nimium avidè quæsitam captavit & arripuit occasionem traducendi me non aliunde reum, nisi quia ausum contradicere censuræ probabilioristæ, cujus contradictoris propterea imminutam cupiebat auctoritatem.

4. Sed insto iterum contra Probabilioristam: an non probabilius & tutius sit, post errorem detectum, suppressere infamatorios libellos? immò & publicè sparsas injurias, pro restitutione honoris & famæ meæ, publicè revocare, & chartas famosas retractare? eligat, supprimat, revocet,

est, retractet, moniti Augustiniani memor: *Non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.*

Dicit Paternitas Vestra, non est facta injuria saltem formalis: & si qualiscunque ab insciente facta est, revocata est per *Appendicem dissertationis* in pagella postmodum impressam. Videamus, Eximie Pater, & appendicem examinemus.

S. Q U A R T U S.

Allegatur & refutatur appendix dissertationis.

Appendix; quam imprimi curavit Paternitas Vestra, reverita ne praevenirem, à quo sat novit responsa ad lucem jam dudum fuisse parata, sic habet: -

Ne injuria fiat illi, quem in tertia dissertatione frequenter nominavi Opponentem: vel ego arguar malâ fide processisse: te monitum velim, Lector. benevole, quod in dicta dissertatione ex mihi communicato dictatorum exemplari, bonâ fide allegaverim verba, prout expressa inveni. Impressâ autem dissertatione indicatum mihi fuit, in aliis dictatorum exemplaribus haberi hoc modo: precipui patroni sententia negativa sunt Jansenista, inter quos eminent Esc. Pro eadem etiam stat fortiter Prosper Fagnanus Esc. Si iste sit aliorum omnium exemplarium

rium tenor, credibile est, quod mihi subministrata exemplaris scriptor studuerit brevitati, & omisi inhonorificis epithetis, Sinnichio & Montaltio tributis, tanquam ad rem non pertinentibus, existimaverit sensum à dictatore intentum adhuc salvatum iri. Ut ut sit, OppONENTI mentem suam interpretanti libenter credam, si unum quod mihi ex aliis restat, dubium ortum sustulerit. Cum enim fateatur Opponens, quod Mercorus sit unus è notatis: ecquâ igitur notâ si non Jansenismi? Concluditur appendix in eo, quod optet Paternitas Vestra conservari pacem inter Religiosos. Rectè habet.

2. *Ne injuria fiat* (ita incipit Paternitas Vestra) Nimiùm atrox facta est. Pergit: *ne arguar malâ fide processisse*. Non arguam: errorem vocabo, si vel hoc agnoscat, & desistat lædere ac vulgare infamatorios libellos, imò & non quærentium manibus obtrudere per officiosum Ordinis sui Licentiatum. Pergit Paternitas Vestra: *indicatum mihi fuit* &c. ego ipse indicavi, cum pro gradu Magisterii obtinendo convenire debui ex recepto more Eximios Magistros sacram facultatem pro tempore regentes, è quibus & Paternitas Vestra est. Controversiæ autem nostræ personalis & privatae, non ego, sed ipsa mentionem injecit, eaque retulit à me responsa, quibus valde percelli apparebat. Pergit Paternitas Vestra: *si iste est sensus*. Quæ sint formalia dictatorum & quis sensus, integræ mentis Lectori satis potest patere ex allegato authentico Instrumento,

mento. Millies legantur & excutiantur dictata mea, & nihil reperietur, quo errorem suum possit obtegere. Unus altervè notatus à me (sed non tamen notâ Jansenismi) est *Baronus & Pseudophilalethes*, de quibus supra.

3. Sed rogo iterum, Eximie Pater: ubi etiam hinc probabilioristica vestra? an non probabilius & tutius erat Viro Religioso, Sacerdoti, & Professore Theologiæ, tam graviter asseveranti, imò & sub juramento coram Paternitate Vestra contestanti, *Prosperum Fagnanum* & qui in dictatis sequuntur, non tantùm à se non affectos notâ Jansenismi, sed id ne in cogitatum quidem venisse: an non, inquam, tutius & probabilius erat, huic absolutam fidem præbere, & sic à criminationibus istis absolvere, cum humili erroris proprii agnitione; quàm pro palliando manifesto errore illam conditionem apponere? *Si iste est tenor, credibile est &c. credam si &c.* non sufficit hæc conditionata revocatio, quæ Lectores suspensos tenet de veritate. Conditio depurata est: revocatio debetur absoluta, ne suspicio contra me maneat in Lectorum animis, & averfio in voluntatibus. *Actore non probante absolvendus est reus.* Et tamen adhuc dicitur, & dicitur de me, & à tali Viro Probabiliorista dicitur: *credibile est si, &c. Credam si, &c.*

4. Pergit se excusare ex eo, quòd *subministrati Exemplaris scriptor, aliter ac dictavi, exceperit, & excepta porrexerit.* Optarem pro inno-

centia Paternitatis Vestrae exhiberi, & in medium produci præclarum hunc discipulum è meis, qui Professoris sui dictata adeò fideliter, (scilicet) ad meam; feliciter ad mentem Paternitatis Vestrae correxit. Si contra me ab ejusmodi vel etiam aliis extimulanda iterum esset, sicut exposuit mihi se extimulatam fuisse Paternitas Vestra (Novi à quibus: de quibus melius fueram promeritus) paulò circumspectius deinceps & cautiùs credat, & probabilioristicae suae meminerit.

5. Quod de *inhonorificis epithetis Montaltio, & Sinnichio tributis*: Respondeo, graviora; si non ex mente Paternitatis Vestrae; at Virorum tamen bonorum justo judicio promeritos fuisse. Ad rem quoque pertinebant epitheta, ut leviculi isti Patroni & aperti Religiosorum hostes & improbi Calumniatores probè dignoscerentur, super quorum autoritate ædificatur probabilioristica ista doctrina & censura. Cætera nihil ad rem.

6. Quod optet Paternitas Vestra inter Religiosos pacem conservari, Opto & ego quàm maximè. Neminem læsi: læsit gravissimè Paternitas Vestra.

7. Denique interrogor, quâ notâ Mercurus notatus fuerit, si non Jansenismi? Responsum est supra, quòd notâ modestiæ & doctrinæ. Et nè quid omittam respondere ad omnia, quæ objecta sunt §. 1. præsentis capituli in eo reprehendor ob læsum *Fagnanum*. Respondeo, non posse mihi vitio verti, si retorqueam in Auctorem, quod malè ipse in nos de *pruritu aurium*.
Possem

Possent plura: sed parco. Hoc magis mirandum, quòd ne *Montalius* quidem sat habeatur reprehensione dignus. Doctissimos & Religiosissimos Probabilistas Probabiliorista noster dicit esse scelerum Patronos, & religioni sibi ducit infamissimum scurram, reprehensione dignum agnoscere: meque insuper taxandum sumit, quasi inhonorificis epithetis ad rem non pertinentibus eum perstrinxerim.

8. Si de *Sinnichio* non constet Paternitati Vestrae, utrum post Bullam Pontificis docuerit propositiones damnatas: quid tum? Ego plus non dixi, nisi *ominuisse inter Jansenistas*. Si tamen quid docuerit, etiam post damnatas propositiones velit videre Paternitas Vestra, *specimen doctrinae ipsius extat in specimine doctrinae manantis per Belgium ex Universitate Lovaniensi, ab anno hujus seculi quadragesimo quarto usque ad septuagesimum septimum.*

9. Sed ponamus nunc tamen à Paternitate Vestra etiam in appendice contentam fuisse categoricam & absolutam palinodiam & revocationem erroris sui. At quæro, cur appendices ejusmodi haberi non possint? Venales extant libelli infamatorii: sed non appendices. Testes accipio, quamplurimos, qui empturi apud impressorem, nulla exemplaria extare repererunt. Ut multa sunt in speciem.

10. Unum deniq; hinc rogatam velim Paternitatem Vestram, ut velit semper in optimam partem

rem interpretari mea dictata, juxta regulam, quam præscribit Sandæo. Tametsi enim particulam distinctivam, quæ abstergit calumniam, in dictatis omissem, potuissent tamen ac debuissent in eandem interpretationem incidere particulæ ante *Montalium* adhibitæ, scilicet hæ: *quibus adjunxit se*. An non ita Eximie Pater? & hinc desidero monita & leges charitatis Sandæo præscriptas, & principia probabilioristica. Repeto quod supra, quia facilius est præcepta dare, quam observare: imponere aliis onera, quam portare. Judicet prudens Lector.

S. Q V I N T U S.

Fœdæ Adversarii Censuræ in doctrinam probabilisticam & ejusdem Doctores improbantur.

4.

Nimus est, in breve compendium redigere pauca, quæ per gravem injuriam in libellis suis pronuntiat Paternitas Vestra in sanam probabilisticam doctrinam. Ad æquitatem judicii se componat Christianus Lector.

Postquam Paternitas Vestra discursum D. Augustini prolixè allegasset contra *probabilistas Academicos*, quo discursu probat S. Doctor.

in

in stolidis eorum principiis licita fieri omnia scelera; *omnia* penitus, horrendum dictu! *quæ fingi aut cogitari possunt*: intrepidè subjungit, *S. Patrem vaticinatum fuisse & prædixisse recentiorum Probabilistarum*, id est catholicorum istorum & doctorum Virorum *futuros abusus*. Si vera hæc sunt: fateor, parū dixit P.^{tas} V.^{ra}, quando probabilisticam vocat *radicem propositionum damnatarum*: cum longè gravius sit, per abusus doctrinæ probabilisticæ fieri fautores & Patronos omnium scelerum. Excusare quæro Paternitatem Vestram, & non invenio: an forte hæc in *temerarios illos & creperos probabilistas* pronuntiata sunt, qui nimium audacter ac præfidenter, & velut cæco impetu profiliunt ad affingendam monstrosis & quibusvis periculosis Opinionibus probabilitatem, quas meritò Pontifices Romani damnant? Atqui id esset extra scopum quæstionis propositæ. Sed neque à doctrina commendari, qui talia factitant, merentur; uti recentiores probabilistas commendat Paternitas Vestra. Sed particulæ quoque mox subjunctæ satis explicant mentem: *Imò (formalia refero) moderni quidam laxiores sunt istis Academicis, antiquis (ratio subjungitur) quòd isti non admiserint sistendum esse in minus probabili in concursu probabilioris*. Obsecro, quis vel unus ex omnibus istis catholicis & doctis Viris unquam docuit sistendum esse? sisti enim posse in dubio juris, hoc docemus omnes. Ideone perditissimis istis laxonibus & vix hominum laxis laxiores nos?

2. Ne solius Paternitatis Vestræ iudicio possumus nos tales videri, præclarum sanè *Stephani Gradii* testimonium contra *Honoratum Fabri* & socios Jesuitas citat, quod supra dedimus §. ult. c.1. Potuitne fœdius aliquid in *Honoratum Fabri*, & reliquos Doctores de Societate JESU? quid addi huic tali opprobrio possit non video. An gravius opprobrium foret, si Jansenismi insimulareretur? Non possunt hæc, non possunt adeò crudè citari, nisi ad invidiam & odium Probabilistarum, & specialiter Doctorum de Societate JESU. Sentiri etiam à nemine possunt, qui minimam retinet *annonam bonæ mentis & honestatis & officii*. Et hæc ipsa tamen regeruntur in recusis libellis: ut inculcetur lectoribus incautis breve compendium calumniarum in *Epistolis Provincialibus Montaltii* contentarum contra Doctores Societatis JESU. sed vult Eximius Pater, ne existimet lector à se esse Societatem tam crudâ citatione læsam. Imo pro hac suscipit patrocinium, quod est tale: quo dignos iudicat reprehensione eos, qui si quid exorbitans in uno vel altero scriptore alicujus familia legerint, velint esse communem totius familia doctrinam. Sapienter hoc & omnino Religiosè. Pergit Paternitas Vestra: merito etiam hac de causa arguitur P. *Georgius Rhodius* Societatis JESU scriptor, eò quòd asseruerit sententiam suam de tutò eligenda opinione minùs probabili in concursu, infamem illam radicem, communem esse Societatis Doctoribus.

Gratias

Gratias pro hoc patrociniis: non est hic agnellus, dicebat Vulpecula, cum latitantem innocuum protenso pedunculo prodebat deglubitori pessimo. Verum & Vulpecula quandoque capitur in astutia sua. Neminem Doctorum Societatis, Eximie Magister, pudet probabilistam videri & esse *christianum* tamen, *catholicum*, *doctum*, *qualis* est *Honoratus* ille; non velut tenebrionem *Academicum*. Si alia non superest ratio iis patrociniandi; jam vel probabilistica abjuranda erit, vel iudicio Paternitatis Vestrae poterunt Jesuitae videri tales, quales *D. Augustini Vaticinio* & *Gradii testimonio* (scilicet) comprobantur.

3. Prosequitur Paternitas Vestra susceptum pro societate patrociniis, & allegat *Adm. R. P. Praepositum Generalem Mutium Vitellescum* contestantem, à *sententiis nonnullorum in Societate*, in *rebus praesertim ad mores pertinentibus plus nimio liberis*, non modo periculum esse, ne ipsam Societatem evertant; sed ne *Ecclesiae etiam Dei insignia afferant detrimenta*. Et hoc effatum Praepositi Generalis cantatur pag. 58. *dissert. de radice*. & recantatur in *praefatione dissertationis de praedestin.* iterumque cantatur in *triplici dissert.* ut velut in triplici festivo choro Jansenisticis auribus amænum resonet carmen. Sed quorsum hoc? ut ritè inferatur nimirum, ergo *Pater Rhodius est dignus reprehensione*, quia dixit doctrinam istam probabilisticam esse communem Societati. O bellè in formâ strictâ probatum!

Ad citatum *Admodum Reverendi Patris Generalis*

neralis effatum in dictatis responderam, non deesse spinas, ubi crescunt rosæ: in eo præstantium ingeniorum in Societate minimâ concursu (qualem tot & prope innumera omni genere scientiarum refertissima unius sæculi volumina & opuscula Sactorum probant) non potuisse non aliqua reperiri, extra debitum moderationis terminum extravagantia, dum quisque abundat in suo sensu: quæ proinde constringenda, & velut increpationis capistro coercenda fuerint, ut intra communes cæterorum Societatis Doctorum terminos, quos statuerunt Patres eorum, cum omni cautela & circumspeditione continerentur. Quæ etiam Prepositorum Generalium curâ ac vigilantia effectum id hæctenus esse, ut libri, quotquot de moralis Theologiâ tractant, si solum (sunt autem quamplurimi) lucem aspexerint, quos lectitasse nunquam pudeat verecundum & cordatum Lectorem. Utinam ubique eadem cautela observetur. Hanc meam responsionem assumit Paternitas Vestra in hæc triplici dissertatione valde subtiliter: Fatetur enim iste, inquit, in Societate ingenia reperiri extravagantia (fateor equidem, quia dixit Adm. R. P. Generalis in textu allegato à Paternitate Vestra) Quod quia ego non dixi, hinc ego non purgavi Societatem, sed quasi dolosè & per insidias læsi: ipse autem, quia hoc dixit, idcirco purgavit, & non per insidias læsit. Indigna gravi Doctore subtilitas. Tria dixi: Primum necessitatis est, alterum virtutis, tertium felicitatis. Hæc omnia ad purgandum simul juvant collecta. Quod necessitatis e-

rat, assumit Paternitas Vestra : quod virtutis, quod felicitatis, hoc omittit. Quæso, non citemur in textu mutilato. Si autem & mihi gratificari vult, peto formalia dictatorum à me, penitus in lucem non edi priùs, quàm meo ipsius iudicio digna censeantur. Ad prælum admoveantur, quæ magis promerentur, ut æternitati scribantur: cui ut concinnet Paternitas Vestra opuscula digna & libellos quamplurimos, ex animo opto.

4. Quorsum verò etiam spectat, quod paginâ 57. adducit: scilicet *modum docendi Societatis legibus præscriptum in hac formalia: qui docent scribuntve, minimè hac regulâ & normâ utantur in opinionum delectu: tueri quis potest; probabile est: Authore non caret: verùm ad eas sententias accedant, quæ graviorum maiorisque nominis authorum suffragiis sunt frequentate, quæ bonis moribus conducunt magis, quæ denique pietatem alere, & prodesse possint; non vastare, non perdere?* videtur mihi Paternitas Vestra in legibus Societatis apprimè versata esse. Placet. An verò per hæc sociis probabilisticâ interdictum putamus? absit. *Majoris enim nominis Doëtorum suffragiis frequentatur; moribus bonis conducit magis, non vastat, non perdit, &c.* utrùm Probabilistica vestra vastet ac perdat; videritis vos. Non opto ego: iterum iterumque dico: non opto iudicari vos juxta legem, quam statuitis.

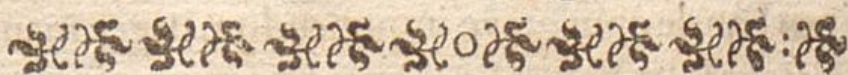
5. Combinemus nunc ea, quæ per literam allegatam ad eò crudè hæctenus allata sunt, ad captum

& sensum sinceri & simplicis Lectoris. Quid enim? *Doctrina probabilistica est radix propositionum à Pontificibus damnatarum: Vaticinio item S. Augustini illa patrocinatur omnibus sceleribus. Testimonio Stephani Gradii, Probabilisticae sectatores nimium habent vilem annonam bonæ mentis & honestatis, & officii: Quinam verò in Ecclesiâ habeantur Principes Probabilistæ, iudicio ejusdem Stephani patescit, ipse Georgius Rhodius Societatis scriptor confitetur: nemo Jesuitarum inficiatur &c. ergo: Niger est, hunc tu Romane caverò. Qualem hæc & plura similia nata sunt opinionem gignere de Probabilistis & præcipuè istis, in animo Lectoris, experientia docuit non una. Probè novi fuisse, qui post libelli super radice sapius memorati lectitationem, Jesuitarum doctrinâs cane & angue pejus, ut loquimur, fugiendas decteverunt, seque ipsos ab eorum conversatione pro necessariâ salutis cautelâ subtrahendos.*

6. Et quoniam cerno, quanti Paternitas Vestrâ iudicium Præpositorum Generalium Societatis Jesu æstimet (& merito) breviter intelligat, ut cesset in patribus oppugnare filios, quid de Probabilistica senserit ipse vir sapientissimus Adm. Reverendus P. Generalis XI. Joannes Paulus Oliva. In Epistolâ ergo ad supra memoratum Honoratum Fabri Anno 1669. 3. Febr. scriptâ jubet ex-
terminates utrimque vitari, ut nec onus aliud hominibus imponatur, quod (NB.) Deus non imposuit sequendi in omnibus probabiliores & tutiores pat-
petra

rem (quale onus grave imponendum urget mandaque P.^{tas} Vestra) nec qualibet tamen permittatur , quasi eam tuto & liberè sequi possint. Ita ille. Ecce qualis docendi licentia vetita sit in Societate. An non prælusisse illa videri potest in damnandâ propositione, quam damnatam postea scimus ab Innocentio XI. ordine tertiam, quæ sic habet: *generatim dum probabilitate, sive intrinsecâ sive extrinsecâ quantumvis tenui, modò à probabilitatis finibus non exeat, confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus.* Sive nomine probabilitatis tenuis intelligatur probabiliter solùm probabilis, quam ante memoratus piæ memoriæ Præpositus voce crepera comprehendit: Sive probabilitas solùm respectiva, ut opponitur absoluta, de quâ eodem §. sive alia. Quocunque tandem sensu probabilitas illa tenuis exponenda sit; quod meum non est determinare, neque determino; haud probant Societatis Doctores, eam ad licitè operandum sufficere.

7. Quod citet Paternitas Vestra etiam pag. 99. *dissert. 3. S. P. Fundatorem*, nihil probat contra Probabilisticam. Quæ mens fuerit ipsius, exponitur in Epistolâ suprâ allegatâ ad Honoratum. Ecce habet Paternitas Vestra fidum interpretem voluntatis Ignatianæ & legum ab ipso in Societate conditarum, cui spero, acquiescet.

§. S E X T V S.

Prosecutio præsentis argumenti.

1. Ed *aliam*, inquit Paternitas Vestra, *interpretationem verborum meorum exigebat charitas: cum dubia in meliorem partem interpretanda sint*: Respondeo, si legem, quam præscribit *Sandao*, in *præfat. dissert. de prædest.* sequi ipsa practicè voluisset, multa benigniùs in dictatis meis interpretata fuisset. Intelligimus Latinè. cum provocet etiã ad pugnandum *intellectibus, non voluntatibus*, cur præterit in posteriore *dissertatione triplici genuinam S. Fundatoris & legum Societatis interpretationem ab Adm. R. P. Generali* in formalibus citatis abundè factam, quam dictatis publicis ad calamum inserueram, & antea inseruerat *confutationi Triumvirorum Sandæus?* non videbatur scilicet expedire ad intentum.

2. Quæ plura *Societatis Decreta* allegantur, nihil ad scopum controversiæ nostræ. Servabuntur illa sacrosanctè, tametsi pergamus Probabilisticã rueri. Servabunt etiam ordinum suorum decreta *Theatini, & sanctissima Trinitatis Religiosi*, quos citat Paternitas Vestra in ultimo libello, cum in priore solummodo meminisset legum Societatis *JESU*. Neq; vereatur Paternitas Vestra, nè *Probabilistica* sit *pruriens, exotica, minusque cum litera*
S. Thomæ

S. Thomæ coherens opinio. Salvâ eâdem studebunt Theatini & Jesuitæ evitare cum omni debitâ cautelâ opiniones laxas, novas, ac parum tutas; abstinebunt à paradoxis monstris recentiorum placitorum, seu problematum, quæ magis vanitati ac periculose ostentationi militant, quàm veritati. Inanis est sollicitudo Paternitatis Vestræ, cùm ita habet: Si horum ordinum decreta referrem fuisse ordinata à superioribus Societatis, opposuisset iste (Authorem hujus responsionis intelligit) *me dolosè & per infidias lesisse authores Societatis.* non sic, mi Pater: est modus in rebus, quem requiro.

3. Pergit Paternitas Vestra: *an hos præclarissimos viros sententia, quam tuemur, per sua decreta patrocinantes (scilicet) numerabit etiam inter Jansenistas?* Absit, Eximie Magister, longè absit à me calumnia. De eminentibus Jansenistis vidimus supra.

4. Pergit Paternitas Vestra pag. 59. *Hieronymum Placentiam S. 7.* citare. Responsum est à *Wilhelmo Sandeo.* citari solida ejus responsa debebant in 3. dissert. & refutari, si potuissent.

5. At ecce nova evasio, quam tentat Paternitas Vestra, ne ordinem Societatis Jesu, & cum eo tot integerrimos & religiosissimos viros Probabilistas criminata fuisse videatur. *Supponebam,* (inquit in præfatione cit.) *à viris doctis non ignorari, quid vage probabilitatis (ita invidiosâ appellatione placet eam nominare, quam alio nomine versatilem vocat, eò quòd vagari sci-*

licet & versari in utramque partem probabilem voluntati licitum faciamus) *defensores & signanter eorum Princeps illustrissimus & acutissimus Caramuel docuerit*. Responsio hæc Paternitatis Vestræ non absimilis mihi videtur ei, quam in sui defensionem allegaret, qui Principes & Magnates Europæ in genere velut Tyrannos, & subditorum oppressores pnblico scripto proscinderet: ac postmodum ad examen vocatus ediceret, se supposito à viris doctis non ignorari, qualis fuisset *Dionysius Rex Sicilia*. ergo. Sed neque in statu controversiæ nostræ est, utrùm hæc & istæ particulares opiniones *Caramuelis*, seu cujusvis alterius, prudenter & sinè temeritate possint, ut strictè & absolutè probabiles haberi: sed utrùm, ex supposito, quòd sint strictè & absolutè & certò probabiles, liceat sequi eas in concursu opinionis tutioris & probabilioris. Qui legit Paternitatis Vestræ libellos, supponit à viro docto concinnatos, neque aliter exponit, quàm quatenus ad scopum collimant. Sed neque dubitet Paternitas Vestra, quin vir ille doctus, iste *lucifugus* (hac voce utitur Paternitas Vestra) nôrit, qualis fuerit *Caramuel*, aut qualia docuerit. Veniet forte citiùs ad lucem, quàm desideret. Tenebræ ipsius sunt meliores luce Jansenisticâ. Minimè etiam in *Caramuelem* hunc sine apertâ & summâ calumniâ dici ea possunt, quæ *vaticinio D. Augustini & testimonio Stephani Gradii* malè complectitur Paternitas Vestra, Scripturum oportet

portet meminisse, quòd litera scripta manet, ex quâ judicetur: mitiùs deinceps. Fratres sumus in Christo, & unius capitis membra. *Charitas non emulatur, non agit perperam, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate. 1. Cor. 13.*

6. A benevolo autem Lectore id peto, ut si forte seu per Eximiam Paternitatem Vestram suspecta sibi reddita sit, seu per *triumvirorum Belgarum*, aliorumque scripta, dicta, edita opuscula, ea, quæ revera secundùm pietatem est, doctrina Societatis, placeat Patrem *Stephanum du Champ* super *heresi Jansenianâ* consulere: non modò enim non laxatam, sed longè magis constrictam esse moralem Theologiã per Societatis Doctores intelliget. Unum aliquod argumentum exhibeo in materiã lubricã, unde iudicium formet æquus Lector de cæteris. Emanavit *Adm. R. P. Generalis Claudii Aquavivæ* decretum Anno 1612 ad universam Societatem tale (ad plenius scilicet in eã materiã consulendum, in quâ periculum majus intenditur, ut dicit Pontifex cap. ubi periculum de elect.) *In virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis & privationis lecturæ, vocis activæ & passivæ, nec non inhabilitatis ad qualibet officia, aliisque pœnis arburio prepositi Generalis infingendis præcipitur, nè quis in Societate publicè vel privatim, non modò ut veram & probabilem, sed ne ut tolerabilem quidem, ullâ ratione doceat opinionem eorum, qui tradunt in re venerea exiguam aliquam delectationem, deliberatè questam, propter*

levitatem materiae excusari à mortali, aut placere sibi significet, aut secundum illam consilium cuiquam det. An tam rigida etiam in aliis ordinibus extant Generalium aut Capitulorum decreta? quin & præceptum hoc postea extendit idem *Claudius ad delectationem deliberatè admissam.* Credo per hæc & similia, non laxari moralem Theologiam. Aut fortè à Societatis Doctoribus non observantur? Probetur aliquid solidè, relictis acerbitatibus & censuris istis, quibus super sedendum esse statûs nostri ratio, monita apostolica, charitas, iustitia, exempla denique Pontificum in damnandis propositionibus docent,

7. Hactenus ab æmulis suis Doctores & Confessarii Societatis traducti sunt tanquam iusto rigidiores, ut hæc larvâ deterriti, rudiores pœnitentes ab iis profugerent. Detracta larva est, & fraus detecta. Jam laxi nimium, & laxiores Ethnicis Academicis habentur. Sed & hæc detrahetur. Apparebit medium tenuisse: Uti & mediû tenere docuerunt *Revisores Romani*, quando à *Gallo-Belgis Patribus* consulti de eo, quid fieri oporteret, si vir doctus se accusaret apud nostros de venereis tanquam peccatis suâ opinione solum venialibus ex parvitate materiae, nolens hanc suam opinionem deserere; responderunt nomine *Adm. R. P. Generalis GOSWINI NICKEL* 15. Jan. Anno 1659. posse ac debere absolvi. Cujus ratio datur, quòd hoc non sit ullo modo approbare sententiam nostræ oppositam, aut secundum illam
con-

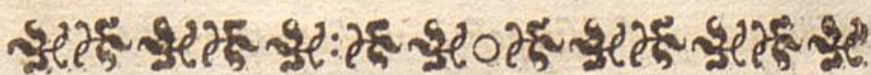
consilium dare, sed suppositâ qualicunque estimatâ
 probabilitate, quam Ecclesie authoritas juxta quos-
 dam Doctores nondum eliserit, jus suum tribuere
 poenitenti sufficienter aliàs disposito ad absolutionem,
 licet confessarius opinionem poenitentis censeat omni-
 no esse improbabilem. qualem & videri potest pru-
 denti judicio reddidisse propositio 12. ab Alexandro
 VII. damnata, quæ sic habet: est probabilis opinio,
 quæ dicit, tantum esse veniale osculum habitum ob
 delectationem carnalem & sensibilem, quæ ex osculo
 oritur, secluso periculo consensûs ulterioris & pollu-
 tionis. Nunquid his ita expositis, iterum iterum-
 que liceat contorquere in Paternitatem Vestram,
 quod ipsa in me: Opto scriptori gratiam efficacem,
 quæ ei in pluribus defuit: alioquin plura omisisset,
 quæ asseruit sine motivo prudentiæ? Veruntamen
 procliviores manemus, quarere potius, quid contra
 ea respondeamus, quæ nostro objiciuntur errori,
 quàm intendere, quàm sint salubria, ut ca-
 reamus errore. Aug. de natura

& gratia c. 25.

L 4

§. VI.

S. SEPTIMVS.

Remittitur F. Leonardo lixiuim.

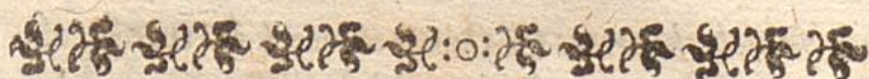
I. Unc ad te conuertor F. Leonarde, qui specialem Paragraphum tibi promeritus es pro singulari tua beneuolentia in me popularem tuum, quam perspiciendam dedisti in approbatione disert. triplicis. Libet formalia tua allegare, & controuersiam nostram paucis expedire. Ita incipis: *Quantopere nouellus quidam Theologus* (totum omnino triennium me seniores : veneror canos tuos) *in suis manuscriptis de opinionum probabilitate nuper publicè dictatis cœcutiat* (cœcutientem te vidisti in oculis meis) *quàm parum versatus sit in S. Augustini veridicis dogmatibus* (idem de me & melioribus Doctoribus jactat hodie Calvinista & Jansenista) *quàm alienus à melleis melliflui Doctoris doctrinarum fontibus* (è quibus tu, quantum te ingurgitasti! qui non nisi mera mella mellei melliflui in me ructas) *quàm rudis in Angelicis scholæ Angeli Doctoris Angelici Theologicarum literarum monumentis* (Immane quantum, ohe! contremiscunt parietes scholæ Theologiæ, dum ex Authoritatibus Angelicis scholæ Angeli Doctoris Angelici, tu Angelice & erudite Salamanticensis discipule nos impugnas) *Denique, quàm hujus ævi horum sanctæ matris Ecclesiæ*

fiæ

ſe luminarium per omnia exactiſſimè ſe attempe-
rantibus ſententis. nonnullis uti ingenii acie excu-
tiſſimis, ita conſcientiarum integritati, puritati, &
tranquillitati conſulenda ſtudioſiſſimis Doctõribus
injurius extiterit, prodidit: dum per ſummam nec
veritatis amanti ferendam calumniam (calumniam
non faceres, niſi paſſio vetuiſſet veritatem in-
quirere. Sed quid vis dicere irregularis Rhetor
& Grammaticæ? Lector relegat ut intelligat)
eos non qualeſcunque, ſed eminentes Janſeniſtas ex-
ſibilare non erubuit (tuam erubeſco parùm cir-
cumſpectam & effrenem in ſcribendo licentiam.)

2. *A* quorum numero cum pariter Admodum
Reverendum & Eximium P. F. Joannem Schwei-
zer S. S. Theologiae Doctõrem Sapienſiſſimum, Or-
dinis S. Patris Auguſtini Eremitarum Provincia-
lem digniſſimum (neque illum eſſe digniſſimum
Provincialatu, neque te dignum eſſe Prioratu, ego
inſicior) eximere non videatur, is jure meritiſſimo
anſam ſibi datam & ſuggeſtam arripuit, hanc à ſe
aliſque S. P. Auguſtini, Angelici Doctõris & S.
Bernardi diſcipulis (imaginariam non à me ſed ex-
ceptore falſario alieno cerebro impreſſam, &
non illubenter acceptam) impaetam amolendi ca-
lumniam, & Lixivio, quali decet (non meam ſed
tuam) tam procacis, ignorantis & petulantis calami
ſpurcitiem detergendi (terſit quidem Author Li-
belli de calami tui ſpurcitiæ, multa hiſcœdiora,
non tamen omninò deterſit: meriturus de te me-
liora, ſi hanc graveolētis cloacæ tuæ mephytin te-
nebris

nebris potiùs quàm luce donasset. Ecce *lixivium*, quod remitto cum gratiarum actione pro oblato obsequio tam benevolo: Tolle quod tuum est, & vade: memor deinceps professionis, quam fecisti in laudatissimo Ecclesiæ ordine. Si culpam putas, quòd *lixivium* tibi tuum remitto, vide quantæ tribuendum tibi sit, quòd tu primus parâsti & fætentem asperginem tuam in me effudisti. Quòd autem obtrudere pergis, te famam *Vincentii* vindicasse, quæso ut desinas excusare excusationes in peccatis. Dupliciter peccas, si istum perindè innocentem facis, ut me nocentem, Multum in utroque falleris: uti & in hoc tertio, quòd peccata licet mortalia habere videaris pro actibus virtuosis: quando hanc thesin impressam nuper propugnandam publicè suscepisti, quam in suis formalibus & interpunctionibus fideliter hîc subjicio, ut sequitur: *judicium, quod est actus elicitus à virtute justitiæ, si temerarium fuerit, de gravi peccato proximi, ex genere suo peccatum mortale est.* D. Tho. 9.60. a. 1. § 3. Agnosco thesin praxeos probabilisticis usitatæ. Agnosco actum virtutis, & quidè justitiæ, judiciû tuû temerariû de proximi, id est, meo (existimato) peccato. Si quid deinceps tibi scribendum videatur contra me, quæso ut examinandum prius exhibeas his, qui prudentiores & modestiores te sunt. Vale. Superest paucis epistolam apologeticam ad authorem Dissert. tripl. concludere.

§. OCTAVUS.

Concluditur Apologia.

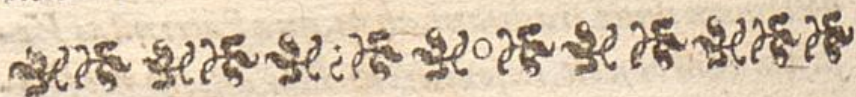
i. *Æc sunt, Admodum Reverende & Eximie Pater, quæ super controversiâ tam famosâ paucis duxi respondenda. Dum rei totius negotium perpendo, videtur id mihi non absimilis esse argumenti, cujus fuit exorta contentio temporibus Apostolorum in Ecclesia Dei, per imprudentes quosdam legis Mosaicæ æmulatores, zelo, ut apparebat quidem, pietatis, sed non secundum scientiam abreptos, omnique studio laborantes gentibus ad Christum conversis jugum circumcisionis seu legis Mosaicæ imponere: de quo ita legitur Act. 15. Surrexerunt quidam de Hæresi Pharisæorum (Jansenistarum) qui crediderunt (scilicet in Christum) dicentes: quia oportet circumcidi, præcipere quoq; servare legem Moysi (quia oportet constringi conscientias; præcipere quoq; servare legem probabilioristicam) Conveneruntque Apostoli & seniores (Innumeri præstantissimi Ecclesiæ Doctores) videre de verbo hoc. Cum autem magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos: Viri Fratres quid tentatis Deum, imponere jugum super cervices discipulorum, quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus. Respondit Jacobus dicens: propter quod ego judico, non inquietari eos: sed scribere, ut abstineant se à contaminationi-*

bus simulachrorum & fornicatione (& transgressionem cujuscunque legis certò latæ & promulgatæ) Tunc placuit Apostolis & senioribus cum omni Ecclesia (omnibus melioribus Ecclesiæ Doctoribus & Theologis) eligere viros, scribentes permanentes eorum: Apostoli & seniores Fratres (Doctores & seniores Theologi) his qui sunt Antiochie, & Syria & Cilicia (Lovanii & Colonia) Fratribus salutem. Quoniam audivimus, quia quidam ex vobis exerentes, turbaverunt vos verbis, evertentes animas vestras, quibus non mandavimus: placuit nobis collectis in unum, eligere viros, & mittere ad vos. Visum est enim Spiritui sancto (qui suave jugum, & onus leve per Christum imposuit) & vobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quàm hæc necessaria, ut abstinere vos ab immolatis simulachrorum &c. à quibus custodientes vos bene ageatis. Valete. Quam cum legissent, gavisi sunt super consolatione. Nunc

2. Postremùm convertor ad Paternitatem Vestram, eamque compello in iisdem terminis, quibus Celladium alloquitur, & bipartitum Tractatum de regula morum finit modestissimus Antonius Terillus: sic ut secundam personam, quam ipse alloquitur, convertam honoris causâ in tertiam. Itaque ex hoc capite gratias agimus Vestre Paternitati, eamque rogamus, ut impugnationem hanc æqui bonique consulat, nec agrè ferat me scripsisse. Hoc enim feci, tum ut communem omnium Authorum (Probabilistarum) quos grandis pericula

enli reos fecit, causam agerem, illosque ab accusatio-
 nibus Paternitatis Vestra vindicarem; tum ut ma-
 teriam hanc prius à me (in dictatis scholasticis)
 vulgatam, hâc secundâ scriptione perficerem, atque
 doctrinam ibidè traditam, ab iis, quæ Paternitas Ve-
 stra in eam objecit, defenderem. Hoc autem me sola-
 tur, quod sciam me cum Theologo ingenioso con-
 gressum habuisse: qui proinde præsumi potest impu-
 gnationem haud agrè laturus, cum sit conscius, se
 complures atque omnes fermè Ecclesie Theologos im-
 pugnasse. Proposui, quæ mihi in libellis suis visa sunt
 notâ & correctione digna. Si quid vel in minimo a-
 licubi à me erratum esset, de hoc non solum patien-
 ter, sed Deo dante, libenter à quovis me admoneri
 patiar. Homo sum: nil humanum à me alienum pu-
 to. Si ergò quidquam consonè ad pietatem, ad fidem
 orthodoxam, ad bonos mores, ad rationem rectam à
 me scriptum fuerit, approbet: si verò in aliquo deflexi,
 totum id Sapientiam correctioni ex animo submitto.
 Dolendum sanè, quòd (in doctrinis tam periculo-
 sis & censurationibus indignis) eximia talenta
 sua, doctrinam, eruditionem, subtilitatem perdiderit.
 Cogitet, quântum utililitatis Ecclesie, quantum
 commodi proximo, quantum etiam gloriæ sibi ipsi
 pareret, si laborem & industriam ad communes
 morum ac fidei opiniones elucidandas addiceret.
 Hoc mihi semper heret in corde, tritam Catholico-
 rum Doctorum viam, communesque & unanimes
 Doctorum tam in materia fidei, quàm morum opi-
 niones esse tutissimas. Ergò has sequamur: ad bo-

num proximi & salutem animarum: sed potissimum ad laudem summi Dei, cuius honori hos meos exiguos labores, omnemque industriam devotissimo affectu dedico.

Ad Benevolum Lectorem.

Priusquam finio, scire te cupio, quòd nomen meum in titulo Apologiæ, ac deinceps exprimi noluerim, ob probabilisticæ contentionis invidiam, & Censurarum in me fœditatem; quæ venales extant in approbationibus Dissertationis triplicis. Sed quia Apologiæ impressione jam prope paratâ, intellexi, id ab adversariis ad crimen trahendum, volui, ut in authentico Notarii instrumento pag. 142. exprimeretur. Convenientiùs quoque videbatur, sciri, cuius essem professionis, qui Superiorum permisso Apologiam edi profiterer, ad quorum Centuram remissus fui. Nec plura. Feci ego in hac responsione quod debui: faciant adversarii, quod possunt, dummodo salva deinceps charitatis jura & justitiæ servent. Si indignantur & vitio vertunt, quòd responderim; videant, quantum culpæ suæ tribuendum sit, quòd provocârint. Justitiâ causæ meæ fretus, nullius integri & prudentis arbitrii iudicium reformido. Nunc addo paucula corrigenda in Apologetico responso.

ERRA